

VOORSTEL AAN HET COLLEGE VAN DE GEMEENTE ROERMOND

Onderwerp: Aanpassing tarief gezinshuizen 2023

Zaaknummer: 70189-2023

Datum: 26 juni 2023

Voorgesteld besluit

Aan het college wordt voorgesteld:

1. Het tarief voor een gezinshuis (productcode 44A08) met terugwerkende kracht per 1 januari 2023 vast te stellen op €152,18 per etmaal, conform de rekenmodule bij de landelijke "Handreiking tariefstelling gezinshuizen".

Inleiding

De aanbesteding Wonen is door de Midden-Limburgse gemeenten samen uitgevoerd. De aanbesteding is opgedeeld in 4 percelen: Pleegzorg en Gezinshuizen, Kleinschalige woon- en leefgroepen, Zelfstandig wonen training en Logeren. De overeenkomsten zijn op 1 januari 2022 ingegaan met een looptijd van 4 jaar met de mogelijkheid van 2 optionele verlengingen van elk 3 jaar. De tarieven zijn gebaseerd op een, met Noord-Limburg gezamenlijk uitgevoerd, kostprijsonderzoek.

Voor het perceel Pleegzorg en Gezinshuizen zijn raamovereenkomsten gesloten met twee aanbieders: Pactum en Xonar. Eén van de belangrijkste transformatieopdrachten voor deze aanbieders is het uitbreiden van het aantal gezinshuizen. Gezinshuizen zijn in onze regio (maar ook landelijk) schaars, maar sluiten beter aan bij onze doelstelling: meer plaatsingen in gezinsgerichte woonvormen in plaats van residentiële woonvormen.

Het tekort aan gezinshuizen stelt verwijzers (Centrum voor Jeugd en Gezin en Gecertificeerde instellingen) voor uitdagingen om (tijdelijke) andere (minder passende en minder gezinsgerichte) woonvormen te zoeken voor jeugdigen. Dit zorgt voor extra druk bij de verwijzers, meer overplaatsingen van jeugdigen en hogere kosten. Onze twee aanbieders stellen tijdens de contractgesprekken dat vooral het (te) krappe tarief de werving van nieuwe gezinshuisouders bemoeilijkt en daarmee capaciteitsuitbreiding in de weg staat.

Noord- en Midden- Limburg zijn samen een proces gestart om opnieuw naar het tarief voor gezinshuizen te kijken (herijkingsonderzoek tarieven zoals opgenomen in de aanbestedingsstukken). Dit herijkingsonderzoek heeft geleid tot een voorstel om het tarief voor gezinshuizen in de regio Noord- en Midden- Limburg te verhogen met ingang van 1 januari 2023 met als doel een capaciteitsuitbreiding te realiseren.

Argumenten

1.1. Met het verhogen van het tarief voldoen we aan de eis van reële kostprijs

Om reële tarieven vast te kunnen stellen, moeten gemeenten zorgvuldig en deugdelijk kostprijsonderzoek (laten) uitvoeren. Bij dit kostprijsonderzoek moet rekening worden gehouden met de kostprijscomponenten zoals deze nog worden opgenomen in de AMvB reële prijs Jeugdwet. Op grond van het zorgvuldigheidsbeginsel wordt nu wel al van gemeenten verlangd dat zij, na het

uitgevoerde kostprijsonderzoek, uit eigen beweging inzichtelijk maken hoe zij tot de vastgestelde tarieven zijn gekomen.

Als onderdeel van de aanbesteding is eind 2020/begin 2021 met Noord-Limburg samen een kostprijsonderzoek uitgevoerd voor het tarief gezinshuizen. Later, op 14 juli 2021 is de Handreiking tariefstelling gezinshuizen uitgebracht door Jeugdzorg Nederland (JN), de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN) en Present-24x7 (bijlage 1). De Handreiking bevat door brancheorganisaties en gemeenten gezamenlijk vastgestelde uitgangspunten en criteria rond kwaliteit en financiering van gezinshuizen en bevat een rekenmodule voor de berekening van het tarief. Op basis van deze landelijke Handreiking tariefstelling gezinshuizen is ons huidige tarief niet meer reëel en is aanpassing van het tarief noodzakelijk.

Het resultaat van bovenstaande is dat het tarief op basis van de rekenmodule wordt opgehoogd van € 135,70 naar € 145,68. Het tarief 2023 is het tarief 2022 + index 4,46% = € 152,18 (zie bijlage 2).

1.2. Aanpassing van het tarief op basis van de aanbestedingsstukken

In het inkoopdocument is de mogelijkheid van een herijkingsonderzoek tarieven genoemd (paragraaf 3,5). Hierover is het volgende opgenomen:

‘Er wordt de mogelijkheid ingebouwd om gedurende het eerste of tweede jaar een herijkingsonderzoek uit te voeren naar de tarieven van dit Segment.’

In artikel 10 van de Raamovereenkomst Jeugd Segment Wonen is een wijzigingsclausule opgenomen. Hierin is de aanbestedende dienst het recht voorbehouden om gedurende de looptijd van de overeenkomst de opdracht te wijzigen zoals beschreven in het eerste hoofdstuk van het inkoopdocument (herzieningsclausule als bedoeld in artikel 2.163c van de Aanbestedingswet).

Ten aanzien van de mogelijkheid om tussentijds het tarief voor gezinshuizen te wijzigen is in het eerste hoofdstuk van het inkoopdocument opgenomen dat de tarieven vanaf 1 januari 2022 maximaal eenmaal per jaar opnieuw vastgesteld kunnen worden, op basis van de in het programma van eisen (hoofdstuk 5 van het inkoopdocument) en de overeenkomsten opgenomen index en berekeningswijze. Er ontbreekt echter een verwijzing naar voornoemde paragraaf 3.5.

Een tariefswijziging naar aanleiding van het herijkingsonderzoek is daarmee niet expliciet opgenomen als mogelijke wijziging in de wijzigingsclausule. Juridisch uitgangspunt is dat aanbestedingsstukken dienen te worden uitgelegd naar hun objectieve betekenis, zoals een behoorlijk geïnformeerde en normaal oplettende schrijver deze, binnen de context van het totaal van de aanbestedingsstukken, redelijkerwijs heeft mogen begrijpen. Wij achten het verdedigbaar dat het niet expliciet benoemen van paragraaf 3,5 in de herzieningsclausule te beschouwen is als een kennelijke omissie. Op basis hiervan wordt de tariefswijziging die voortvloeit uit het herijkingsonderzoek onder de herzieningsclausule geschaard.

1.3. Met de aanbidders zijn concrete afspraken gemaakt over capaciteitsuitbreiding gezinshuizen

Het uitbreiden van het aantal gezinshuizen is een belangrijke transformatiedoel. De aanbidders gezinshuizen in Noord- en Midden- Limburg zijn samen gevraagd om een plan van aanpak te maken voor de capaciteitsuitbreiding van de gezinshuizen (bijlage 3). Jeugdigen uit Midden- Limburg kunnen namelijk geplaatst worden in Noord-Limburg en vice versa. Daarnaast komen we de aanbidders van Noord- en Midden-Limburg in hun werving dezelfde gezinshuisouders tegen.

De drie aanbidders gaan zich in 2023 gezamenlijk inspannen om 12 extra jeugdigen uit Noord- en Midden-Limburg een plek te bieden in een gezinshuis en richten een gezamenlijk aanmeldpunt voor de regio Noord- en Midden-Limburg in. In het plan van aanpak staat beschreven hoe zij dit gaan doen. De regio's Noord- en Midden- Limburg zullen de gemaakte afspraken met de aanbidders gezamenlijk monitoren.

Regio	Aanbieders gezinshuizen
Noord- Limburg	Pactum en Zorgmuiters
Midden- Limburg	Pactum en Xonar

Aantal plaatsingen per 1 januari 2023				
Regio	Pactum	Xonar	Zorgmuiters	Andere aanbieders*
Noord- Limburg	4	Nvt	4	31
Midden- Limburg Oost	6	1	Nvt	-
Midden- Limburg West	0	0	Nvt	-
Totaal	10	1	4	31

*betreft niet gecontracteerd aanbod

Het nieuwe tarief van € 152,18 gaat met terugwerkende kracht met ingang van 1 januari 2023 in.

Het tarief gaat met terugwerkende kracht in omdat de gesprekken met aanbieders over het plan van aanpak niet meer afgerond konden worden voor het einde van het jaar 2022. Met de aanbieders is afgesproken dat zij in 2023 leveren tegen de tarieven 2022. Als alle 14 gemeenten een besluit hebben genomen over de aanpassing van het tarief, vindt een nabetaling plaats.

Verhoging van het tarief gezinshuizen leidt tot meer gezinsgerichte plaatsingen en tot lagere kosten jeugdhulp.

Het verhogen van het tarief bekeken vanuit P x Q leidt tot een kostenverhoging. Echter, het verhogen van het tarief leidt tot meer gezinshuizen waarmee de transformatie meer op gang komt en meer lichtere woonvormen kunnen worden ingezet. Uiteindelijk is een plaatsing in een gezinshuis niet enkel inhoudelijk wenselijker omdat het om een gezinsgerichte setting gaat, maar ook goedkoper dan de zwaardere woonvormen (zie verschil in onderstaande tabel). Uiteindelijk leidt het verhogen van het tarief daarmee tot lagere uitgaven jeugdhulp.

Woonvorm	Kosten per jaar
Gezinshuisplek o.b.v. huidige tarief 2023 € 141,75	€ 52.000
Gezinshuisplek o.b.v. verhoogd tarief 2023 € 152,18	€ 55.500
Zwaardere woonvorm, woon- leefgroep (segment 2 Wonen)	€ 76.600
Nog zwaardere woonvorm, verblijf met behandeling (segment 1)	€ 110.300

Middels een addendum op de raamovereenkomst worden de afspraken over het tarief en de capaciteitsuitbreiding geformaliseerd (zie Uitvoering en evaluatie).

Kanttekeningen en risico's

1.1. Eén of meerdere colleges gaan niet over tot tariefsverhoging

Het kan zijn dat de colleges in Midden-Limburg (of een enkel college) niet overgaan tot tariefsverhoging en bij het huidige tarief blijven. Dan betekent dit dat het tarief niet toereikend is en de aanbieders niet meer zullen gaan inzetten op gezinshuizen.

1.2. Aanbieders van andere woonproducten kunnen om tariefsverhoging verzoeken

Er bestaat een risico dat aanbieders van andere woonproducten tot een verhoging van hun tarief gaan verzoeken. Voor de overige tarieven is echter goed te motiveren dat de kostprijs nog reëel is.

1.3. Risico dat tariefswijziging niet kan worden toegepast bij een beroep op de herzieningsclausule

De tariefswijziging wordt na positieve besluitvorming van uw college doorgevoerd met een beroep op de herzieningsclausule uit de raamovereenkomst (zie argument 1.2). Gelet op de gestelde omissie ten aanzien van het benoemen van het herijkingsonderzoek bestaat het risico dat de clausule niet 'duidelijk, nauwkeurig en ondubbelzinnig' genoeg geformuleerd is en dat is een eis die de Aanbestedingswet stelt in art. 2.163.c. Voor zover een aanbieder hiertegen in beroep gaat en de rechter desgevraagd oordeelt dat geen sprake is van een duidelijke, nauwkeurige en ondubbelzinnige herzieningsclausule, kan de wijziging met een beroep op de clausule niet worden toegepast c.q. moet deze ongedaan gemaakt worden. Zoals verwoord in argument 1.2 achten wij het verdedigbaar dat er sprake is van een kennelijke omissie. In de addenda waarin de tariefwijzigingen worden overeengekomen met de aanbieders (zie kopje 'uitvoering') wordt daarom tevens de herzieningsclausule op dit punt aangescherpt. Bovendien is dit voorstel met de gecontracteerde aanbieders besproken. Dus de verwachting is niet dat een aanbieder naar de rechter zal stappen. Het risico dat niet gecontracteerde aanbieders naar de rechter stappen wordt dus klein geacht.

Financieel overzicht

Binnen Midden-Limburg gaat het voor Midden-Limburg Oost op dit moment om 5 gezinsplekken. Dat betekent een kostenstijging van € 3.500 per gezinshuisplek. In totaal bedragen de meerkosten €17.500 voor de regio MLO.

Als de uitbreiding van de gezinshuisplekken met 12 gelijkmatig over de regio's in Noord- en Midden Limburg verdeeld wordt, dan betreft het 4 gezinshuisplekken extra. Dit betekent meerkosten van €14.000. Hier staat echter een besparing tegenover als duurdere zorg (zwaardere woonleefvorm) niet hoeft te worden ingezet.

De kosten van gezinshuisplekken worden betaald uit het budget.

Oude tarief	Nieuwe tarief	Netto stijging van het tarief per 1 januari 2023	Eenheid	Productcode
€ 141,75	€ 152,18	€10,43	Per etmaal	44A08

De stijging van het tarief heeft het volgende financiële effect voor de gemeente Roermond:

Roermond	Etmalen	Uitgaven gezinshuis (44A08)
2022	1219	€ 165.418
2023 t/m 01-04-2023 ^{1 2}	240	€ 32.568
2023 prognose	960	€ 146.092

Aanvullend betekent dit dat de gemeente Roermond een nabetaling zal moeten doen over de ingezette uren in de eerste maanden van 2023. Het nieuwe tarief zal namelijk met terugwerkende kracht van toepassing zijn vanaf 1 januari 2023. Tot en met 1 juli 2023 zal dit ongeveer een bedrag van €3.000 betreffen. Dit bedrag is reeds opgenomen in de totaalprognose.

¹ Werkelijke etmalen (+59) en uitgaven liggen hoger (+8.000) dit betreft echter een buiten contractplaatsing bij een derde aanbieder waar deze tariefsverhoging niet voor van toepassing is.

² De eerste 4 maanden van 2023 zijn reeds door de zorgaanbieders gefactureerd

Voor de gemeente Roermond neemt het aantal ingezette etmalen op dit product naar verwachting af in 2023. Hierbij is nog geen rekening gehouden met uitbreiding van het aantal gezinshuizen gedurende 2023.

Communicatie en participatie

De regio's Midden- en Noord Limburg zijn in onderlinge afstemming tot de verhoging van het tarief gezinshuizen en het plan van aanpak voor uitbreiding van gezinshuisplekken gekomen. Indien de colleges in Midden-Limburg Oost akkoord zijn, zullen de aanbieders geïnformeerd worden over het besluit en de addenda's onderteken toegestuurd krijgen.

Uitvoering en evaluatie

Als de colleges in Midden-Limburg Oost akkoord zijn, dan stelt de inkoopadviseur sociaal domein MLO de addenda op (daartoe bevoegd op grond van het Besluit mandaat, volmacht en machtiging inkoper(s) sociaal domein regio Midden-Limburg Oost) en gaat deze aan met de gecontracteerde aanbieders.

Advies bedrijfsvoering (Financiën, I&S, Juridisch)

Vanuit bedrijfsvoering kan ingestemd worden met dit besluit.

Bijlagen

Bijlage 1. Handreiking tariefstelling gezinshuiszorg

Bijlage 2. Rekenmodule bij handreiking tariefstelling gezinshuiszorg

Bijlage 3. Plan van Aanpak Uitbreiding gezinshuisplekken Noord- en Midden-Limburg